

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 18. decembra 1934.

Štev. 140.

"Vsaka občina imej svoj konzum"

Pred kratkim je bil občni zbor I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani. V svojem letnem poročilu je moralo načelstvo konstatirati, da je moralo od 11.572 članov črtati nič manj ko 4037, torej več kot eno tretjino, ker niso izvrševali svojih združnih dolžnosti. Ta konstatacija o že skoraj neprekosljivi nezavednosti združnih članov nas pa pri vsej svoji zanimivosti mnogo manj zanima, kakor pa zahteva, ki je bila pozneje naglašena kot najvišji ideal dela za razvoj združništva. Ta najvišji cilj je bil izražen z besedami, da morajo člani zadruga in pristaši združništva gledati na to, da dobi vsaka občina svoj konzum.

Treba je priznati, da očetom tega gesla ni mogoče očitati neskrupulnosti, zlasti po konstataciji naravnost obupne nezavednosti, ki vlada v njihovih vrstah. Če si torej vseeno upajo na dan z zahtevo, da imej vsaka občina svoj konzum, potem je jasno, da jim daje ta pogum le zavest, da morejo zaradi velikih davčnih in drugih privilegijev konzumov napredovati tudi ob še tako močni nezavednosti svojih članov. Ni več združna zavest pogoj napredka, temveč le privilegiji, ki se poklanjajo konzumu in nabavljalnemu zadržanju.

Jasno pa je, da bi se ti privilegiji še povečali, če bi imela vsaka občina svoj konzum, kakor se je zahtevalo na občnem zboru I. konsumnega društva. Vsaka občina bi pač z vsem svojim vplivom ter z vso svojo močjo delala na to, da ne bi nit ena zasebna trgovina mogla konkurirati z njenim konzumom. Bilo bi konec vse zasebne trgovine in dosegli bi to, kar mora prenašati danes ruski konzument, ki je absolutno pod diktatom državnih trgovin, da mora biti zadovoljen z vsem, kar mu nudijo te trgovine in s ceno, kakršno le zahtevajo. Dvomimo, da je očetom zahteva, da imej vsaka občina svoj konzum, bil pred očmi ta ruski ideal.

Pa brez ozira na to smo silno radovedni, kako si predstavljajo propagatorji tega maksimalnega gesla, kako bo potem z državnimi financami, če bi se uresničil njihov predlog. Če bo konec zasebne trgovine, potem tudi ne bo več najpomembnejših davkoplačevalcev, kar so danes trgovci, če pa ne bo davkoplačevalcev, potem tudi država ne bo imela dohodkov, potem tudi ne bo denarja za njeno upravo. Da bi stopili konzumi na mesto trgovcev, vendar ni pričakovati, ko pa je ena glavnih obstojnih možnosti konzumov njih davčna privilegiraniost. Vendar ne bodo konzumi propagirali konec zasebne trgovine zato, da bi mesto nje prevzeli davčna bremena. Če bi bil to njihov namen, bi mogli svoj cilj doseči takoj, ker se trgovanje pač ne bi branilo, da jim odstopi vsa svoja davčna bremena in še z obrestnimi vred.

Konzumi torej niti ne mislijo na to, da bi se proslavili s plačevanjem davkov, kar pač prav radi prepuščajo trgovcem in drugim zasebnim podjetnikom. Toda ne škodovala bi jim ta uvidevnost, da bi že enkrat spoznali, da nikakor ne gre, če hoče kdo prevzemati le ugodnosti, ne pa tudi dolžnosti iz teh ugodnosti. Nimamo ničesar proti temu, če je tudi v vsaki občini konzum in če ima vsaka občina še svojo nabavljalno zadrugo po vrhu, toda tudi te prodajalne morajo imeti enake dolžnosti, ko vsaka druga prodajalna. Doba privilegijev pa se mora že enkrat nehati, ker je v dobi demokracije že anahronizem. Vrhu tega morajo davčni privilegiji izpodkopati tudi temelje državnih financ, ker bi ostali oproščeni od davkov oni, ki imajo največji promet. Samo z majhnimi muhami pa se ne daje napolniti državne blagajne,

Pa tudi konzumentom bi bilo z uresničenjem zahteve, da imej vsaka občina svoj privilegirani konzum, zelo slabo

ustrežno. Onemogočena bi bila s tem vsaka prosta tekma, le ta pa varuje konzumenta pred izkoriščanjem. Če ni konkurence, potem mora konzument plačati vsako zahtevano ceno, če ni konkurence, potem tudi ni izbire blaga, če ni konkurence, potem zavladajo ruske razmere, v katerih je konzument tak revež, kakor nikjer na svetu.

Vsaka občina imej svoj konzum je zato le krilatice, ki se morda na občnem zboru

Važna razsodba upravnega sodišča

Kdo je dolžan pričati, podajati pojasnila in izjave v davčnih zadevah

V zvezi z odmerjanjem davčne osnove na podlagi zunanjih znakov je posebne važnosti naslednja razsodba upravnega sodišča v Celju z dne 9. novembra 1934., št. F 368/33-8. Razsodba je bila izdana na tožbo N. N. proti finančni direkciji v Ljubljani radi kazni po čl. 138 zakona o neposrednih davkih.

Upravno sodišče je tožbi v polnem obsegu ugodilo in izpodbijani upravni akt razveljavilo zaradi nezakonitosti.

V razsodbi pravi: »Davčna uprava v Radovljici je tožečo stranko pod pretnjo kazni 50 Din pozvala, da ji v 8 dneh javi, koliko vagonov kameinja je obratu v N. v letu 1932 dobavil N. N. iz L.

Preden je potekel stavljeni 8 dnevni rok, je davčna uprava ta poziv ponovila in zagrozila kazen v znesku od 50—500 Din.

Pritožbo zoper ta poziv je Dravska finančna direkcija v Ljubljani zavrnila z naslednjimi razlogi:

Na podlagi čl. 108., zadnji odstavek zakona o neposrednih davkih sme davčna uprava v mejah čl. 120. cit. zakona zaslišati priče in zahtevati od njih pojasnila, zaslišana priča pa sme odkloniti odgovor samo v primerih, ki jih izrečno navaja čl. 120. Ako se priča pozivu neupravičeno ne odzove, zadenejo jo kazenske posledice čl. 138. zakona o neposrednih davkih. Ker ne navaja tožeča stranka niti enega v čl. 120. navedenih slučajev, da bi mogla upravičeno zahtevano pojasnilo odkloniti, se mora njena pritožba zavrnila.

Zoper to odločbo, ki je bila tožeči stranki dostavljena dne 2. septembra, je le-ta dne 28. septembra 1933 — tedaj pravčasno — vložila tožbo na upravno sodišče.

V tožbi uveljavlja tožeča stranka, da so v čl. 108. zakona o neposrednih davkih taksativno naštetih osebe, ki morajo v zakonskih mejah ugoditi vsaki zahtevi davčnega oblastva; da tožiteljica ne spada med te osebe, vsled česar ni bila dolžna dati davčni upravi zahtevanega pojasnila; da gornja poziva nista bila priobčena tožeči stranki kot prič, ker v pozivih nikjer ni omenjeno, da se tožeča stranka zasliši kot priča; da se priča ne more zaslišati pismeno, nego se mora zaslišanje izvršiti v prisotnosti vsaj ene ali dveh uradnih oseb, pri čemer se o tem sestavi uradni zapisnik; in da se mora pri zasliševanju priče postavljeno vprašanje popolnoma konkretizirati, česar pa v predmetnem primeru ni bilo; ter da finančna direkcija ni rešila vprašanja, da li je bilo pravilno, da je davčna uprava v Radovljici pred potekom s prvim pozivom stavljenega roka svoj poziv ponovila.

Upravno sodišče je o tožbi naslednje razmotrivalo:

Po določilu čl. 108. odstavka zadnji zakon o neposrednih davkih, na katero opira toženo oblastvo svojo odločbo, sme davčno oblastvo v mejah čl. 120. zasliševati priče in izvedence, zahtevati pojasnila in odrediti preizkuse trgovinskih knjig.

V čl. 120. navedenega zakona se nahajajo nekatera navodila za zasliševanje prič. Kolikor ta ne zadoščajo, veljajo subsidiarno določila zakona o občnem upravnem postopku, čigar določila veljajo namreč v smislu njegovega § 2. odst. 2. smiselno tudi za postopanje pred finančnimi oblastvi.

konzuma lepo sliši, ki pa je gospodarsko absolutno škodljiva in ki ji mora nasprotovati vsak, kdor je za redno poslovanje državnih financ. Bilo bi zato stokrat bolj umestno, če bi vodilni možje v zadrugah poskrbeli za večjo združno zavest svojih članov, mesto da skušajo s svojimi privilegiji ubiti zasebno trgovino. Ni težko doseči razvalin, a druga stvar je, kako poskrbeti, da vznikne na razvalinah novo življenje.

Ta zakon ima predpise o dokazu s pričami v §§ 89—95, upoštevati pa je tudi določila o pozivanju (§§ 32—34) in o zapisniku (§§ 35—40). V smislu teh predpisov je pri zaslišanju prič zlasti potrebno:

1. da se vroči prič pismen poziv, v katerem je med drugim navedeno, da se bo zaslišala kot priča (§ 33 odst. 1);

2. da se priča zasliši pred oblastvom ustno in da se o tem sestavi zapisnik (§ 95 odst. 2 in §§ 36 in 37). Izjema o ustnem zaslišanju velja le, če se priča po svoji volji odpove osebnemu prihodu in poda mesto tega pismeno izjavo (§ 33 odst. 2.);

3. da se priča pouči, na katera vprašanja sme odreči pričanje (§ 93);

4. da se stavijo prič konkretna vprašanja. Pri tem je treba pri postopanju po zakonu o neposrednih davkih upoštevati določilo čl. 108 odst. 2. kjer so taksativno naštetih osebe in institucije, ki morajo na

zahtevo davčnega oblastva dati tam navedene podatke (n. pr. o izvršenih delih in pravnih poslih, sklenjenih z davčnimavezancem, o prometu itd.). Če bi se namreč smatralo, da sme davčno oblastvo gornje podatke zahtevati od vsake priče, ki jo zaslišuje, bi določilo čl. 108, odst. 2. bilo odveč. Zato sme oseba, ki se zaslišuje kot priča in ki ni navedena v eni taksativnih naštetih točk čl. 108 odst. 2., odkloniti odgovor na splošno vprašanje, s katerim bi hotelo davčno oblastvo zvedeti podatek, ki ga mora dati le oseba (institucija) iz drugega odstavka čl. 108.

V predmetnem primeru pa ni ustrezno nobenemu izmed zgoraj navedenih pogojev. Tožeča stranka ni bila obveščena, da bo zaslišana kot priča; nadalje se ni povabila, da pride k ustnemu zaslišanju pred davčno oblastvo, vsled česar se seveda tudi ni sestavil potrebnih zapisnik; in končno se je od nje zahteval podatek, čigar pribavo je mogla upravičeno odkloniti, ker ne spada med osebe, taksativno našete v čl. 108, odst. 2.

Poziva davčne uprave v Radovljici in potrjujoča ju odločba finančne direkcije v Ljubljani potem takem niso utemeljeni v zakonu.

Glede ugovora, da je davčna uprava v Radovljici poslala tožeči stranki že drugi poziv, preden je potekel rok, ki je bil stavljen v prvem pozivu, se pripominja, da je ta ugovor osnovan. Finančna direkcija v Ljubljani pa je na to nepravilnost opozorila davčno upravo v spremnem dopisu.

Tožba je torej osnovana.

Poljski zakon o občinskih hranilnicah

Poljska vlada je predložila sejmu nov načrt zakona o občinskih hranilnicah, ki pomeni veliko pridobitev za hranilnice. Ker bi bil tudi pri nas potreben podoben zakon, objavljamo nekatera njegova najvažnejša določila.

Načrt določa, da so hranilnice krajevne ustanove samouprav. Ustanovitelji morejo biti občine, mesta, vojvodstva (banovine), skupno ali vsaka za se. Ustanovitelj mora nakazati hranilnici kot ustanovno glavno 50.000 zlotov in ji dati 10.000 zlotov za ustanovne stroške kot neodpovedljivo dotacijo. Ustanovitelj jamči za vse hranilne vloge in za njih obrestovanje, za druge obveznosti hranilnice pa le, v kolikor bi jih izrečno prevzel.

Glavna naloga hranilnic je, da zbirajo vloge in da jih plodonosno nalagajo med one sloje, iz katerih izvijo. Z zakonom je zaščiteno ime hranilnica in hranilna knjižica. Drugi denarni zavodi, ki niso hranilnice v smislu tega zakona, teh imen ne smejo uporabljati.

Hranilnice se smejo baviti samo s temi posli: 1. sprejemanje hranilnih vlog in njih obrestovanje; 2. vodstvo tekočih računov; 3. dovoljevanje posojil proti hipoteknemu kritju, nalaganje denarja v pupilarno varne delnice in hranilne knjižice ter podeljevanje kreditov po tekočem računu; 4. diskontiranje menic in drugih listin z najmanj 2 porokoma; 5. inkaso menic; 6. nakup in prodaja določenih delnic ter vrednostnih papirjev; 7. shranjevanje papirjev in vrednosti v safih; 8. reeskontiranje lastnih menic ter poslov, ki bi jih finančni minister za vsako hranilnico posebej dovolil.

Glede dajanja posojil in najvišje dopustne obrestne mere izda finančni minister posebne predpise.

Samoupravno telo se pri lastni hranilnici ne sme zadolžiti za več ko 20% vseh hranilnih vlog zavoda. Hranilnica ne sme prvi dve leti po ustanovitvi dovoljevati posojil ustanovitelju.

Po novem zakonskem načrtu bi bile hranilnice deležne tudi velikih davčnih olajšav. Tako bi bile oproščene:

1. državnega davka na dohodke in darove ter od pridobnine;
2. občinskih doklad na te davke;

3. kolkovanja: prošelj, ki jih vlagajo kot hranilnice in kot lombardni zavodi;

4. od davka na kapital in rento denarnih zavodov in hranilnih dohodkov, ki so naloženi v drugih denarnih zavodih; dohodki od vlog na hranilne knjižice so oproščeni davka na kapital in rente do višine, ki jo določi finančni minister.

Od kolkovanja so oproščeni: vpisi v hranilnih knjižicah in vsakovrstna potrdila o nalaganju in dviganju vlog.

Dolžna pisma o posojilih, ki jih je dovolila hranilnica, se kolkujejo s 0,3% od dolžne vsote.

Denarne terjatve hranilnici v višini do 1000 zlotov se morejo vterjati upravnim putem. Pravico do izvršbe dajo izkazi iz trgovskih knjig, ki jih je izdala hranilnica.

Za ohranitev varnosti in likvidnosti hranilnic se ustanavlja jamstveni fond, ki se ustvari z obveznim vplačevanjem vseh hranilnic v višini 5% njih čistega dobička, ko pa je fond dovolj velik tudi z vplačevanjem nižje določenih odstotkov.

Kot obvezna združenja hranilnic se smatrajo samo one zveze, ki imajo nalogo, da vodijo poslovno politiko hranilnic, da izvršujejo revizijo, da zastopajo interese hranilnic in da dajejo hranilnicam informacije in nasvete.

Izvoz svinjskih kož v Ameriko

Novo ustanovljena družba »American-Yougoslav Trading Company« iz Newyorka je dobila naročila za dobavo 5000 svinjskih kož iz Hrvaške in 10.000 svinjskih kož iz Kranjske. Po našem konzulatu v Pittsburgu se obrača družba na naše izvozne tvrdke, ki bi bile pripravljene dobavljati te kože. Zahtevane svinjske kože morajo biti brez vsakih poškodb, tehtati od 4 do 7 kg, večinoma pa po 5 in pol do 6 kg. Izvozniki naj pošljejo vzorce za navedbo najnižjih cen, in sicer cif Reka, Sušak ali Split. Naše kože so dosedaj na ameriškem trgu zelo malo znane. Da si vsaj deloma osvojimo ameriški trg, je potrebno, da je blago dobre kakovosti in čim bolj nizkih cen. Izvozniki naj nadalje sporoče, če so pripravljeni, da se podvržejo razsodbi razsodišča v primeru, da kože ne bi odgovarjale poslanim vzorcem.

Seja uprave ljubljanskega združenja trgovcev

Poročila predsednika Karla Sossa

V soboto je bila seja uprave Združenja trgovcev v Ljubljani. Sejo je otvoril predsednik Karl Soss, ki je pozdravil vse polnoštevilno došle odbornike, imenoval za zapisnikarja sejo gg. Sobra in Kamenska ter nato podal obširno predsedniško poročilo, iz katerega posnemamo:

Zadnja redna seja uprave je bila dne 28. septembra, skoraj pred tremi meseci. Med tem so se odigrali žalostni marsejski dogodki. V posebni svečani komemorativni seji je ljubljansko trgovstvo počastilo spomin velikega blagopokojnega kralja ter slovesno izjavilo, da bo vedno zvesto izpolnjevalo njegovo zadnje sporočilo: **Čuvajmo Jugoslavijo!** Zaradi globoke žalosti so odpadle tudi vse seje in sestanki in tudi svečana proslava stoletnice prve stanovske organizacije in prve trgovske šole v Ljubljani je odpadla.

V tem času so prišle v javnost prve vesti o novi odmeri pridobnine. Niso se pa niti nehale številne eksekucije in dražbe, kar gotovo ni dobro vplivalo na javnost. Intervencija združenja, da se vsaj v času globoke žalosti s takšnim postopanjem neha, je imela uspeh.

Ko so bili pozneje razgrnjeni davčni sezami in se je polastilo javnosti zaradi čezmerno visoke pridobnine največje razburjenje, je uprava intervenirala najprej na davčni upravi in pri pomočniku finančnega direktorja, nato pa sklicala sestanek vseh gospodarskih organizacij, na katerem je bil izvoljen posebni akcijski odbor, ki je vodil vse delo za pravično odmero pridobnine. Predsednik Soss je podrobno poročal o ukrepih akcijskega odbora, zlasti o učinkovitem nastopu dne 23. novembra, ko se je jasno pokazalo, da Ljubljana brez trgovine in obrta nima življenja in obstanka. Nad vse disciplinirani nastop vseh gospodarskih ljudi je napravil na vso javnost mogočen vtis. V toplih besedah se je zahvalil predsedniku Zbornice Jelačinu za njegov energični nastop v obrambo našega gospodarstva, prav tako pa tudi predsedniku Zveze g. Kavčiču za njegovo intervencijo pri finančnem ministru. Enako pa se zahvaljuje tudi vsem trgovcem in obrtnikom za njih solidaren nastop v obrambo stanovskih pravic. Samo tej solidarnosti se je zahvaliti, če so se dosegli vsaj nekateri uspehi.

Ker se bliža svojemu koncu zasedanje davčnega odbora, pa se mora zahvaliti tudi vsem članom davčnega odbora za njih v resnici požrtvovalno delo.

Ponovno pa mora tudi po doseženih uspehih poudariti, da je davčna obremenitev še presegla vse meje znosljivosti, kar najbolj jasno dokazuje 5200 odjav trgovskih in 6600 odjav obrtniških podjetij. Ni pa le davčna odmera previsoka, temveč tudi izterjevanje davkov je preostro. Zaradi pomanjkanja gotovine bi se moralo prenehati z neprestanimi dražbami, ker se prodaja na dražbah blago skoraj redoma v brezcenje.

Reforma davčne zakonodaje mora biti še nadalje eden glavnih ciljev združenja in predsednik izraža upanje, da se bo posrečila zbornicam izprememba oz. odprava člena 7. o določanju minimalne

davčne osnove. Nadalje mora trgovstvo zahtevati, da se izpremeni sestava davčnih odborov in da se poveča število zastopnikov davkoplačevalcev v davčnem odboru. Pa tudi reforma samoupravnih doklad, ki dosega v Dravski banovini že 145% vseh državnih davkov, je nujno potrebna. Nadaljnja naloga gospodarskih organizacij je, da pravočasno poskrbe, da bodo v bodočem ljubljanskem občinskem svetu primerno zastopane.

Na zadnji letošnji seji uprave pa je potrebno, da se ozremo malo tudi na minulo poslovno leto. Bilanca našega dela ni baš razveseljiva in gospodarsko življenje se ni zboljšalo, temveč še poslabšalo. Kljub številnim uredbam se zastoj v denarnem trgu ni premaknil z mrtve točke. Prav tako je ostalo nerešeno vprašanje brezposelnosti in tudi odprto je ostalo tudi vprašanje javnih del. Ne vidimo pa tudi ne v državnih ne v samoupravni upravi jasnih pogledov, ki bi upravičevali do bolj veselih pogledov v bodočnost.

Znova je treba naglasiti, da je popolnoma nemogoče doseči zboljšanje gospodarskih razmer, če se uvajajo vedno nove davščine. Redukcije so v takšnem primeru neizogibne. Zboljšanje je mogoče doseči edino z načrtnim gospodarstvom, da se zboljša agrarna proizvodnja, da se začne izkoriščati vsa velika naravna bogastva naše države, in sicer v lastni režiji, ne pa da jih izkoriščajo le tujei.

Z obžalovanjem moramo konstatirati, da so ostale vse naše zahteve po ustanovitvi gospodarskega sveta zaman, pa čeprav zahteva to tudi zakon.

V svojem nadaljnjem govoru je zato predsednik Soss zahteval, da se dejansko in ne le z uredbami pomaga denarnim zavodom, da se oživi gradbena delavnost in da se v ta namen dovolijo tudi davčne olajšave. Zlasti pa je potrebno, da se že enkrat začne velika javna dela, od katerih je zlasti nujna železniška zveza z morjem, zgraditev velike ceste k morju na Sačak, zgraditev zasavske ceste in izpopolnitve železniškega in cestnega omrežja. Ves tujski promet bi se dvignil z zboljšanjem prometnih zvez.

Intenzivno in živahno je bilo notranje delo združenja. Vsem važnejšim gospodarskim in stanovskim vprašanjem je posvečala uprava združenja vso pozornost in z zadovoljstvom more ugotoviti, da je bil vsak apel uprave na članstvo uspešen. Delo združenja se je v letošnjem letu znatno povečalo in članstvo je bilo vedno pravočasno in natančno obveščeno o vseh novih uredbah, naredbah in zakonih, dobilo pa je tudi vse potrebne informacije v davčnih vprašanjih. V novem letu bo uprava svoje delo še izpopolnila.

Končno je sporočil predsednik Soss, da je v imenu ljubljanskega trgovstva čestital banu dr. Dragu Marušiču k njegovi petdesetletnici in da je ljubljansko trgovstvo aktivno sodelovalo pri obrtniškem tednu.

Z odobravanjem je bilo sprejeto predsednikovo poročilo, na kar je prešla uprava na ostale točke dnevnega reda. O tem pa bomo poročali prihodnjič.

Uredba o zaščiti denarnih zavodov

Izvenstečajna likvidacija.

Določila glede izvenstečajne likvidacije so ostala skoraj čisto neizpremenjena. Odpadel je 2. odstavek starega člena 38. in 2. odstavek čl. 42. Popolnoma nova sta čl. 44. in 46., ki se glasita:

Čl. 44. — Glede zaveze zadrušnikov ob izvenstečajni likvidaciji zadruga velja nastopno:

a) Če je zadrušnik članstvo odpovedal in je prestalo njegovo članstvo po predpisih zakona ali pravil pred uveljavitvijo te uredbe, traja njegova zaveza toliko, kolikor odredijo zakon, odnosno pravila zadruga.

b) Če je odpovedal zadrušnik članstvo pred uveljavitvijo te uredbe, toda mu po predpisih zakona ali pravil članstvo ni prestalo pred uveljavitvijo te uredbe, traja njegova zaveza do završetka izvenstečajne likvidacije.

c) Od dne, ko zaprosi zadruga za izven-

stečajno likvidacijo ali se ji tá odredi, zadrušnik članstva ne more odpovedati.

č) Pri zadrugi z neomejeno zavezo se pretvori neomejena zaveza od dneva zaprosene ali odredene izvenstečajne likvidacije v omejeno, in to v višini desetkratnega zneska podpisanih deležev; skupni znesek iz zaveze v tem primeru ne sme biti manjši od 1000 dinarjev.

Dokler zaveza traja, ne more zahtevati bivši zadrušnik izplačilo svojega članskega deleža niti izplačilo obresti zanj in tudi ne tistega dela letnega bilančnega viška (dobička), ki bi mu sicer po pravih pripadel.

Zastaranje zaveze zadrušnikov zadruga z omejeno ali neomejeno zavezo se ne prekine s tem, da se koristi zadruga z odložitvijo plačil ali s sanacijo.

Pri zadrugah, ki zaprosijo za odložitev plačil ali za sanacijo, traja zaveza zadrušnika, čigar članstvo je prestalo izza dne zaprosene odložitve plačil ali sanacije,

ves čas, dokler traja sanacija, neglede na drugačne določbe zakona ali pravil; vendar se pri zadrugah z neomejeno zavezo tá pretvori v omejeno po odst. 1., točki č).

Čl. 46. — Denarnemu zavodu, ki je v izvenstečajni likvidaciji, sme dovoliti na njegovo prošnjo in po zaslišanju nadzornega in upniškega odbora minister za trgovino in industrijo prisilno poravnava, za kateri postopek veljajo sicer predpisi stečajnega zakona o prisilni poravnavi v stečaju. Z istimi pogoji sme dovoliti minister za trgovino in industrijo, naj zavod, ki je v stečaju, preide v izvenstečajno likvidacijo.

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani

je imela v soboto svoj X. redni občni zbor, na katerem so bili zastopani skoraj vsi delničarji. Občni zbor je soglasno sklenil, da začne banka zopet z rednim poslovanjem. Nato je bila izvoljena nova uprava, ki jo tvorijo gg.: Dragotin Hribar, veleindustrijec, Ljubljana, Avgust Tosti, bančni ravnatelj, Ljubljana; dr. Vladimir Ravničar, odvetnik in senator, Ljubljana; dr. Ferdinand Majaron, odvetnik, Ljubljana; Ernest Hieng, industrijec in častni konzul, Ljubljana; Oton Detela, graščak, grad Thurn; Fran Košak, posestnik in lesni trgovec, Grosuplje; Oskar Kosler, graščak in lesni trgovec, Ortnek; Fran Pretnar, ravnatelj Mestne hranilnice ljubljanske, Ljubljana; Rado Hribar, industrijec, Ljubljana; dr. Janko Berec, bančni ravnatelj, Ljubljana ter kot zastopnika finančnega ministrstva: Martin Špindler, pomočnik finančnega direktorja v p., Ljubljana in Ivan Dietz, višji finančni svetnik, Ljubljana.

Jubilej tvrdke Franc Oset

G. Fran Oset, solastnik bifeja »Dajdam«, praznuje te dni tri pomembne jubileje: 75letnico, ko je bila ustanovljena tvrdka Franc Oset v St. Petru v Savinjski dolini, 65letnico svojega rojstva in 35letnico, ko je prevzel po svojem pokojnem stricu samostojno vodstvo trgovine v Vranskem. Franc Oset je eden tistih naših žilavih in podjetnih trgovcev, ki v vsaki priliki postavijo celega moža in ki zato tudi v najtežjih časih dosežejo uspehe. To je dokazal Franc Oset tako kot veliki izvoznik savinjskega hmelja, kakor pozneje kot lesni podjetnik in izvoznik sadja ter jate in kakor na vse zadnje kot vodja največjega avtomatičnega bifeja v Ljubljani. S ponosom more zato jubilar praznovati svoj jubilej, h kateremu mu iskreno čestitajo ne samo njegovi ožji prijatelji, temveč vsa naša gospodarska javnost. Na mnoga leta!

Novi zvezek »Trgovsko-gospodarskega leksikona«

Izšel je 10. zvezek »Trgovsko-gospodarskega leksikona«, ki ga izdaja Umetniška propaganda. Novi zvezek nadaljuje z razlago raznih gesel iz denarstva. Zlasti bo ustregla vsem poslovnim ljudem primerjalna tabela o denarju raznih držav, ki je tako obsežna in izčrpna, kakor se dobi le redko. Tudi statistika o denarnih zavodih Slovenije bo dobrodošla. Nato sledi cela vrsta gesel iz poslovnega življenja, kakor deport, depot, depotna menica, depotni posel, depozicijska zasnamba, bančni depoziti, depoziti v knjigovodstvenem oziru, depoziti sodnijski, depozitne banke itd. Po obravnavi še nekaterih gesel je nato obširno obdelano geslo »devisa«. Posebno podrobno je obdelan tudi naš dinar. Zvezek se zaključuje z dobro podanimi pojasnili o diskontu in diskontni politiki asignacijskih držav.

Vsak novi zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona vedno bolj dokazuje, da dobimo z njim Slovenci veliko leksikalno delo, kakor ga nimajo tudi večji narodi. Posebno evidentna pa je njegova vrednost za poslovnega človeka in zato tudi upamo, da ni poslovnega človeka, ki ne bi bil naročnik na to izredno delo, zlasti še, ker je njegova naročnina nizka, le 25 Din na mesec.

Popust švicarskih prevoznih podjetij za zimsko sezono 1934/1935

Švicarska prevozna podjetja dovoljujejo svojim potnikom, ki ostajajo v Švici najmanj 7 dni, v času od 15. decembra 1934 do 13. aprila 1935, 30—45% popusta na vozni cenah. Vozne karte po znižani ceni se dobijo pri vseh potniških uradih društva »Putnik« in »Wagons Lits«.

Politične vesti

Madjarski opozicionalni tisk zahteva, da madjarska vlada natančno izpolni vse obveznosti, ki jih je prevzela v Ženevi in da začne s strogo preiskavo proti vsem, ki so sokrivi marsejskega zločina. Nekateri opozicionalni listi pa zahtevajo odstop Gembešve vlade, ker je kompromitirala Madjarsko.

Tudi voditelji madjarskih legitimistov so nastopili proti madjarski vladi in njenemu stališču v ženevski razpravi. Tako je izjavil mejni grof Pallavicini, da izključuje, da bi imel madjarski narod kakšno zvezo z marsejskim atentatom. Vlada in narod vendar nista identična. Odstop madjarske vlade bi pomenil silno olajšanje mednarodnih odnošajev.

Vodja madjarske ženevske delegacije Eckhardt je bil odlikovan od državnega upravitelja Horthija z zaslužnim križcem I. razreda, ki mu daje pravico do naslova »ekscelencja«. Odlikovanje naj zakrije neuspeh madjarske delegacije.

Senator Berenger je po svojem povratku iz Rima izjavil, da so pogajanja z Italijo napredovala že v tej meri, da bo najbrže v kratkem času dosežen sporazum, ki se ne bo nanašal le na afriške kolonije, temveč tudi na Podonavje in na odnošaje Italije z državami Male antante.

Agenzia Stefani demantira vest, da je Mussolini predložil razširitev pakta četvorice s pritegnitvijo Poljske in Rusije v pakt šestorice.

Ker je italijanska vlada odklonila razsodišče je zaprosila abesinska vlada za intervencijo Društvo narodov. V svoji noti pravi abesinska vlada, da so napadle italijanske čete abesinske čete 100 km v notranjosti Abesinije. Italijanska vlada pa sedaj trdi, da je to ozemlje njeno, da so bile italijanske čete napadene in da mora dati zato Abesinija Italiji polno zadoščanje.

Hitlerjev zaupnik v Ribbentrop obišče koncem tega meseca Varšavo, kjer bo imel politične razgovore s poljskim zunanjim ministrom Beckom.

Papen bo kot dunajski poslanik odpoklican, ker se je njegova misija ponesrečila in ni mogel doseči nobenega zblizanja z avstrijskimi vladnimi krogi. Popolnoma nemogoč pa je postal njegov položaj, ko je izjavil, da je bil Dollfusovega umora kriv Habicht. Papen je sicer te svoje besede demantiral, toda demanti ni dosegel nameravanega učinka.

Na avstrijsko-nemški meji sta bila ubita dva avstrijska policijska uradnika, zadeta od strelcev vojakov iz avstrijske legije.

Predsednik Šlezije Brückner, eden prvih voditeljev nemških narodnih socialistov, je bil odstavljen, postavljen pred sodišče in baje tudi že ustreljen. Vzrok: njegov upor proti sedanji politiki stranke.

V Kaunasu na Latiškem se je začela sodna razprava proti 129 nemškim narodnim socialistom, ki so obtoženi, da so hoteli Memel z oboroženim uporom priključiti Nemčiji.

Na novo izvoljenega sovjetskega predsednika Kara v odeškem okraju je bil izvršen atentat. Policija je nato aretirala celo vrsto oseb.

28 ukrajinskih intelektualcev je bilo ustreljenih v Kijevu, ker da so delali za odcepitev Ukrajine od sovjetske Rusije.

Akulov, ki ga je imenoval Stalin za najvišjega policijskega uradnika Rusije, je izjavil, da je pripravljen začeti tudi s tako krutim terorjem, da bo ostal december 1934 vsej opoziciji za večno v spominu.

Kalinin je izjavil, da bodo morali sovjetski državljani še bolj stisniti pasove, ker potrebuje Rusija silno veliko denarja za okrepitev svoje vojske.

Na Bolgarskem je bila odkrita nova in zelo razširjena komunistična organizacija, kateri je pripadalo tudi več aktivnih oficirjev.

Venizelos je po poročilih francoskih listov predlagal, da naj postane grški kralj angleški princ Jurij, ki se je pred kratkim poročil z grško princezino Marino. Angleški listi smatrajo to vest za neverjetno.

Španska vlada je sklenila, da zapleni v korist državne blagajne vse premoženje socialističnih in komunističnih delavskih sindikatov.

Vel. britanska vlada je protestirala v Tokiju proti uvedbi petrolejskega monopola v Mandžuriji.

»Daily Herald« piše, da bi bili danes na pragu vojne, če ne bi bilo Društva narodov. To je dejstvo, ki ne more ostati brez učinka na mišljenje Evrope.

Položaj izvozne lesne trgovine

Poročilo zborničnega svetnika dr. Ernesta Rekarja na zadnji plenarni seji Zbornice

Razmeroma velike količine lesa, ki so se izvozile letos kljub težki krizi in kljub stalno labilnim cenam iz Slovenije, kažejo, da predelavo in izvoz lesa ne uravnava več normalne gospodarske predpostavke, ampak da se vse lesno gospodarstvo razvija pod težkim pritiskom neke višje sile, ki sili gozdnega posestnika, da seka svoj gozd brez izgleda na najmanjšo rentabilnost ter s tem uničuje polagoma, a sigurno podlago našega solidnega gozdarskega gospodarstva. Način proizvodnje in izvoza lesa iz Slovenije je katastrofalen ter bo imel ne samo za trgovino in industrijo, ampak predvsem za kmetstvo gozdno posest najtežje posledice, ker se uničujejo za dolga desetletja temelji vsakega donosa. Les ni kakor pšenica, ki zraste vsako leto, ampak potrebuje za polno zoričitev najmanj 80 let. Malokdo se tega zaveda.

Res je, da je kriza v lesnem gospodarstvu na vsem svetu velika, ker je ponudba občutno večja, kakor proizvodnja. Ta okoliščina ustvarja stalno depresijo, ki jo ne more ozdraviti nobena mednarodna konferenca. Res je tudi, da bi se ne sekalo polovico tega, kar se še danes seče, če bi bilo več gotovine razpoložljive in če ne bi bil primoran naš gozdni posestnik sekati gozd, mesto da dobi izplačano v bankah in hranilnicah svoje dobroimetje v kritje najnujnejših potrebščin in obveznosti. Uvideti mora vsakdo, da tudi država, ki je največji gozdni posestnik, pri veliki potrebi po denarju in tudi z obzirom na socialne prilike ne more ustaviti sečnje in prodaje lesa iz svojih gozdov. Vendar pa je treba preprečiti razmetavanje narodnega premoženja in v ta namen uvesti kontrolo v proizvodnji lesa.

Nastajata

dva problema,

in sicer: **problem cen in problem racionalne produkcije**, da se producira le to, kar trg zahteva.

V pogledu problema cen se je temeljito razpravljalo na mednarodni konferenci meseca februarja v Trstu. Sklenjeni so bili tudi protokoli, ki so obvezali razna produkcijska področja na minimalne cene. — Kakor se je ugotovilo na seji Centralnega odbora meseca julija v Beogradu, so imeli dogovori, sklenjeni v Trstu, dober vpliv na razmere bosanskega področja, ki je moglo ne le cene stabilizirati, ampak jih tudi nekoliko dvigniti. Ravno nasprotno pa je bilo v območju slovenske in sušaške lesne produkcije. Že na imenovani konferenci v Trstu so celo rumunski, torej nam zelo oddaljeni interesi, ostro grajali način trgovanja skozi Sušak, kjer se danes steka tudi veliki del slovenske lesne industrije. Bil je podpisan tudi protokol posebej za to območje, vendar se niso po njem ravnali ne producenti Dravske banovine, ne producenti iz območja Sušaka. Neglede na dogovor se je nadaljevala licitacija navzdol. Na področju bosanske produkcije disciplina, tam izvoz nekaterih velikih resnih podjetij, tukaj divje trgovanje nešteto malih in najmanjših izvoznikov, ki so na milost in nemilost izročeni tujim agentom. Da je to vplivalo katastrofalno na cene, je naravno.

Kako je inozemstvo izbrabilo to propadanje cen, nam kaže posebno statistika o izvozu našega lesa v Italijo. Kljub temu, da je Italija letos povišala uvozno carino na mehak rezani les od prejšnjih Lit. 7.— na Lit. 45.— za m³, da je za bukovino upegljala prohibitivno carino Lit. 100.— za m³, smo letos v razdobju januar—avgust izvozili v Italijo 352.021 ton, lansko leto pa samo 322.204 tone, medtem ko je Avstrija kljub visokim carinskim in tarifnim preferencam izvozila letos v istem razdobju le 225.621 ton, lani pa 226.299 ton. Naš dumping je torej onemogočil Avstriji, da bi dosegla lansko množino, akoravno se ji kompenzira na carini pri mehkem lesu Lit. 20.— na³ in na železniški tarifi povprečno Lit. 12.— na m³.

To da misliti! Kar se tiče Avstrije, je nazadovanje njenega uvoza v Italijo razumljivo, kajti stroga kontrola izvoza onemogočuje razmetavanje lesa za vsako ceno. Avstrija se ravna po načelu, da **dovoli le rentabilne posle, ker nerentabilni posli nosijo kapital iz dežele**. Sistemiziranje izvoza se v italijanski statistiki jasno izraža. Zadnje konference na Dunaju in v Gradcu pa nam kažejo, da avstrijska lesna industrija že zopet kaže na nas ter nas označuje za tiste, ki motijo njene kroge, in ki ne dopuste, da bi se italijansko tržišče umirilo. Italijani sami pa, ki so mislili z uvedbo uvozne carine pomagati svoji lastni industriji in dati primerno veljavo svoji gozdni posesti, ugotavljajo, da vse njihove odredbe niso pomagale, ker je jugoslovanski izvoz onemogočil efekt novih uvoznikov in prav za prav postavil njih gozdno posest in industrijo na isto mesto, kjer je bila pred povišanjem carine.

Kaj čuda, če se že danes pojavljajo glasovi od strani italijanskih industrijcev in uvoznikov, da se mora napraviti konec temu nevzdržnemu stanju. Govori se že o **uvedbi kontingentov**, ki naj omeje uvoz jugoslovanskega lesa. Kako upravičena je ta zahteva s stališča njihovega lesnega gospodarstva naj pokaže majhen primer. Tesani trami jugoslovanske produkcije so imeli pred uvedbo nove carine ceno Lit. 50.— za m³, franko Postojna. Nova carina obremenjuje uvoz z lirami 30.— za m³. Nacionalna produkcija v Italiji pa prodaja iste tesane trame danes že po Lit. 55.— pa tudi po Lit. 50.—!!! franko Postojna. Ta primer jasno kaže, da so italijanske carinske in gospodarske odredbe, v kolikor se tiče uvoza lesa, brez vsakega efekta. Gotovo je, da se bo skušala Italija proti tako nevarnemu uvozu zavarovati.

V pravilnem razumevanju stvari je gospod minister Ulmanski po konferenci C. I. B. (mednarodnega odbora za les) v Gradcu predlagal ministrskemu svetu kontrolo izvoza lesa. Predlog pa je bil odklonjen. Mogoče, da je bila stvar prenačljiva in mogoče ne dosti utemeljena in razložena. Vendar ni izključeno, da so nekatere industrije nastopile proti kontroli in odločujoče faktorje informirale v svojem smislu ter tako onemogočile kontrolo izvoza. Če pa gre stvar tako naprej, kakor sem jo razložil zgoraj, se bo morala kontrola ipak uvesti.

Če upoštevamo razmere, pridemo do zaključka, da je treba nastaviti nož pač tam, kjer je rana. Rana pa je, kakor smo videli zgoraj, v Dravski banovini in v sušaškem produkcijskem območju. Če ni mogoče izvesti kontrole nad vsem izvozom mehkega lesa, kar tudi ni potrebno, ker so se druga področja disciplinirala, naj se izvede kontrola izvoza za izdelke iz Dravske banovine, ki tranzitirajo čez suhozemske prehode in skozi Sušak, Šibenik in Split ter za izdelke iz sušaško-senjskega produkcijskega območja, ki gravitirajo na suhozemni tranzit Sušak—Reka ter luko Sušak in vse luke od Sušaka do vključno Karlobaga. Če bi se ta kontrola omejila na izvoz v Italijo, bi pri tem ne bile niti najmanj prizadete tiste velike firme, ki se danes nočejo vzporediti z malimi producenti in ki imajo po večini povsem druga prodajna območja, kakor mala industrija Slovenije in ona iz sušaško-senjskega produkcijskega območja. Le na ta način se da rešiti ta problem. Če so sankcije primerno visoke, in to je glavno, potem si bo marsikdo premislil grešiti. —

Kako potrebna je kontrola izvoza, naj pokažejo številke. Tesani trami so monopolni izdelek Slovenije, kajti Italija more kriti le majhen del lastne potrebe. To je izdelek, ki je dostopen vsakemu prekupčevalcu. To je vzrok, da je slovenska lesna produkcija v sedmih mesecih paralizirala celo italijansko uvozno carino za tesane trame. Cene tramov se kvarijo torej od slovenskih izvoznikov in tujih agentov, ki izrabljajo malega producenta. Cene rezanega lesa pa se kvarijo deloma od sloven-

skih malih producentov in takozvanih izvoznikov, deloma pa od malih producentov sušaško-senjskega produkcijskega okolišča. Ti poslednji dobivajo les iz državnih šum ter razlaščenih veleposestev po neverjetno nizkih cenah, da morejo izvajati dumping, kateremu se mora prilagoditi tudi vsa slovenska lesna industrija, ki izvažata rezani les skozi Sušak.

Na letošnjem izvozu lesa v Italijo bosta po moji cenitvi udeležena slovenska lesna industrija in ona iz sušaško-senjskega območja z najmanj 400.000 m³. Pri najmanjši disciplini in kontroli bi se cena na m³ zvišala povprečno za najmanj Lir 15 na m³. Ta diferenca sama, ki jo danes poklanjamo Italijanom, bi znašala torej 6 milijonov lir ali okroglo 22 milijonov Din.

Je še druga okoliščina, katero je treba pri tej priliki omeniti. V območju Sušaka in Senja so veliki državni gozdovi ter razlaščenata veleposestva. Večje število takozvanih »malopilancarov« dobiva les iz teh gozdov. Licitacijski sistem omogočuje, da reflektanti med seboj fiksirajo cene lesa na panju ter pri dražbi ne gredo čez te maksimalne cene, ki so pa smešno nizke. Tako dobivajo v roke zelo ceno blago, katero potem primerno prodajajo. Cene lesa na panju so za ta les, ki je oddaljen od morja komaj 40 do 60 km, neprimerno nižje, kakor za les v slovenskih gozdovih, ki je oddaljen od železnice 30 km, od morja pa 300 do 400 km. Ta industrija rezanega lesa je prava nesreča za razvoj cen in bi bila tudi tu potrebna temeljita remedura. Na podlagi tržnih cen in posameznih gravitacijskih razmer bi se morala določiti vsako leto minimalna cena, izpod katere se les iz teh gozdov ne bi smel oddajati. Le tako bi se onemogočila prodaja po nemogoče nizkih in naravnost sramotnih cenah v primeri s tržnimi cenami discipliniranih področij pri tem pa bi ostal denar, ki ga danes zaslužijo preko normalnega dobička tuji kupec, doma, onemogočen bi bil ta dumping.

Problem cen se more vsaj deloma rešiti s kontrolo izvoza. Njegova rešitev je nujna ne samo zaradi direktne škode, ki nastaja, ampak tudi zaradi protiukrepov, ki jih bo sicer storila Italija.

Problem racionalizacije pa je tehničnega značaja. Tudi njegova rešitev je nujna, če upoštevamo velike količine blaga, ki se proizvajajo čez potrebe trga. Novi sistemi v gradbi in industriji zahtevajo izpremembo dimenzij in kvalitete in prilagoditev fiktivni potrebi trga. Naloga novo se snujočega Centralnega odbora bo, da daje direktive v tem pogledu.

Razen teh glavnih problemov imamo še vse polno drugih težav administrativnega in finančnega značaja, ki težko obremenjujejo že itak pasivno lesno gospodarstvo. Odveč bi bilo govoriti tu o davščinah, socialnih prispevkih, ker tvorijo te dajatve itak poglavje zase.

Sem spadajo tudi železniške tarife in postranske pristojbine pri železniških transportih. Tarife za izvoz celuloznega lesa so n. pr. nujno potrebne redukcije. Zadržna redukcija ne more ustvariti konkurenčne možnosti na zunanjih tržiščih. Tudi s potrebne revizije tarife za razne luške relacije in za razne vrste lesa, ki jih je treba diferencirati z ozirom na njih zelo različno vrednost. Tehtarina, ki je določena z Din 30.— na vagon neglede na vrednost blaga, naj se zniža za tesane trame na Din 20.—, za drva in celulozni les na Din 10.— in naj ne presega v nobenem primeru pol odstotka vrednosti 10 tonskega vagona.

Poglavje zase tvori tudi devizna politika in kar je z njo v zvezi. Kurzi in premija bi se morali prilagoditi točno fiktivni borzni vrednosti. Provizije v klirinškem prometu so pretirane in tako pasivno gospodarsko panogo, kakor je lesna, težko obremenjujejo. Ceniki za izstavo uverenj so v mnogih postavkah pretirani. Treba jih je prilagoditi finančnemu položaju. Današnja praksa pa kaže, da so ceniki napravljeni od ljuč kinisosploh, alipaso naporno informirani.

Gospodarstvo razlaščenih gozdov naj se ne birokratizira. Če uprava teh gozdov dela v lastni režiji, naj dela to le po komercialnih vidikih. V kolikor tega sama ni

zmožna, naj si pusti svetovati od strokovnih organizacij in naj ne izdeluje po vidikih teoretikov, ki so brez vsakega stika z realnimi razmerami.

Končno še par številke o desolantnih razmerah v lesni trgovini v Sloveniji. Specifično slovenski izdelek, to so tesani trami, so izgubili v letu 1934. na ceni zopet 10 do 15 odstotkov; in to celo v dimenzijah, ki jih italijanska produkcija ne izdeluje. — Srečno smo prišli tako daleč, da dobi producent za tesane trame samo še okroglo 26 odstotkov predvojne zlate paritete.

Okrogli les se je ustavil na ceni Din 110 za m³ franko žaga, kar bi odgovarjalo približno 33 odstotkom predvojne zlate paritete. Pri tej ceni pa rentabilnost gozda ni mogoča, če je les le količkaj oddaljen. Istotako pri tej ceni surovine za industrijo in izvoznika ne ostane kruha.

Medsebojna neumljiva konkurenca med našimi industrialci in izvozniki ustvarja prave pradokse, ki kažejo, kako malo trgovskih ozirov in koliko več zavisti vodi naše lesne gospodarstvenike v njihovem udejstvovanju. Tako je bil n. pr. versko zakladni les v Bohinjsko-Blejskem kotu plačan do Din 150.— za m³, akoravno je za ta les le nekaj interesentov. Navajam ta primer tudi vsled tega, ker taki iz same zavisti porojeni nakupi ustvarjajo čisto naporno mnenje v gozdarskem ministertvu, da v slovenskem lesnem gospodarstvu sploh ni krize, kajti državna uprava ne dobi v svojih šumah v sušaško-senjskem produkcijskem območju, ki so takorekoč tik ob morju, za les niti četrtno tega, kar dobi v od morja tako oddaljeni Sloveniji.

Vsi ti navedeni argumenti kažejo, da more kontrola izvoza lesnemu gospodarstvu Slovenije le koristiti. Tudi štiri letna kriza ni dovedla slovenskih lesnih izvoznikov do najmanjše solidarnosti, nasprotno, vsak dan se kaže večja zavist in medsebojno ugonabljanje. Zalostni efekt se kaže v preje navedenih številkah. Zato morajo samo brezobzirno avtoritativni ukrepi rešiti, kar se rešiti more.

Zunanja — trgovina

Jugoslovansko-avstrijska trgovinska zbornica na Dunaju je imela dne 14. t. m. svojo redno letno skupščino, katere se je med drugimi udeležil tudi jugoslovanski poslanik Nastasijević. Seja se je začela s kratko komemoracijo blagopokojnega kralja Aleksandra. Za častna predsednika zbornice sta bila izvoljena predsednik dunajske trgovinske zbornice dr. Streeruwitz in trgovinski minister Demetrovič, za namestnika častnega predsednika pa dr. Strafella. Kot nova člana zbornice sta bila izvoljena ravnatelj Fischmeister in dr. Wesely, direktor zavoda za pospeševanje zunanje trgovine na Dunaju.

Jugoslavija je dovolila tarifne olajšave za bolgarske vagonске pošiljke jaje, ki se pošiljajo skozi Jugoslavijo v druge države.

Dolg Nemčije v jugoslovansko-nemškem kliringu se je dvignil že na 192 milijonov mark.

Prevoznina za zelje in belo repo, svežo in okisano, iz vseh in do vseh postaj v Jugoslaviji je znižana za približno 30%.

V Pariz je dospela trgovinska delegacija sovjetske Rusije, da sklene s Francijo trgovinsko pogodbo, ki je bila načelno dogovorjena že za časa nedavnega obiska francoskega trgovinskega ministra v Moskvi.

Italijanski trgovinski minister Asquini je prišel v Budapešto, kjer se je pogajal zaradi povečanja gospodarskih stikov med Madjarsko in Italijo.

Rumunija dobi v poljskem pristanišču Gdinji svoje svobodno pristanišče.

Češkoslovaške terjatve so v klirinškem prometu z Nemčijo narasle že na 210 milijonov dinarjev.

V Nemčiji zamrzle terjatve poljskih lesnih izvoznikov so narasle na 4 milijone mark. Izvozniki predlagajo, da bi poljska vlada s kompenzacijo teh terjatev plačala izdatke za svojo diplomatsko in konzularno službo v Nemčiji, ki znašajo letno približno 3 in pol milijonov mark.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Jz trgovinskega registra

Vpisali sta se nastopni firmi:

Tovarna kos in srpov Henrik Kieffer, družba z o. z., Sv. Lovrenc na Pohorju. — Obratni predmet: Izdelovanje in trgovanje s kosami, srpi, železjem in jeklenim blagom vsake vrste, ustanavljanje, pridobivanje ali zakupovanje podobnih podjetij in udeležba pri njih. Osnovna glavica v višini 250.000 Din je vplačana v gotovini. Poslovodje: ing. dr. Fric Mahr, dr. Rudolf Berl in Anton Morocutti, vsi industrialci v Mariboru. Tvrdo zastopata dva poslovodji kolektivno.

Koža, trgovina usnjarskih izdelkov in čevljarških potrebščin, družba z o. z., Tržič. Obratni predmet: Družba kupuje in prodaja vse vrste usnja in podplatov ter vse druge čevljarške potrebščine. Osnovna glavica v višini 210.000 Din je vplačana v gotovini. Poslovodje: Janez Majeršič, usnjar, Janko Rozman, zasebni uradnik, Franc Kogoj, usnjar, slednji kot upravični namestnik, vsi v Tržiču.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih tvrdkah:

»Tekstilana«, tovarna sukna, d. d. v Kočevju. Izbrisejo se člani upravnega sveta Viljem Cavallar, Hinko Engelsberger in Romeo Rouf. Vpišeta pa se člana upravnega sveta Franc Vogel, ravnatelj tovarne »Stora«, d. d. v št. Vidu nad Ljubljano in Robert Otta, ravnatelj »Tekstilana«, d. d. v Kočevju.

Franc Vogel, trgovina s steklenim in porcelanskim blagom in kamenino v Ptuj. Izbrise se dosedanji imetnik Franc Vogel, zaradi smrti, vpiše pa sedanji imetnik Julij Tognio, trgovec v Ptuj. Besedilo tvrdke odslej: Franc Vogel, zaloga stekla in porcelana, imetnik Julij Tognio, Ptuj.

Brüder Oberwalder, Domžale. Po sklepu stola sedmorice se vpiše, da sta likvidatorja oba družabnika Josip Oberwalder in Marija Kröcksammer s pravico skupnega izvrševanja k likvidaciji spadajočih dejanj, ne pa vsak s pravico samostojnega zastopstva in podpisovanja, kakor je bilo vpisano preje.

Harley-Davidson-Motor-Import, družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se poslovodja Bruno Klemenčič.

Strojna delavnica in oblastveno koncesionirano podjetje za popravilo parnih kotlov ing. Unger & Sirak, Maribor. Izstopil je družabnik Ivan Sirak. Odslej enoimetničnik dosedanji družabnik ing. Karol Unger, ki podpisuje za družbo samostojno.

Izbrisale so se te tvrdke:

Franc Berger in sin, trgovina z vinom na debelo, Celje.

Franjo Pajman, lesna trgovina, Celje, po predlogu zaradi opusta obrta.

Ervin Petriček, trgovina z naravnim vinom in sadjevcem, Celje — zaradi opustitve obrta.

Vilko Ozmeč, trgovina z vinom na debelo v Koračicah pri Sv. Tomažu — zaradi prestanka obrta.

Izbrisala se je tvrdka Josip Šerec, trgovina z mešanim blagom v Mariboru — zaradi prestanka obrta.

Iz združnega registra

Izbrisala se je zadruga Dom rudarskih upokojencev, obče koristna stavbena in kreditna zadruga v Hrastniku — zaradi razdužitve.

Kmetijsko društvo v Tržiču, r. z. z o. z. se je razdružilo in prešlo v likvidacijo. Likvidatorja sta župnik Karol Supin in posestnik Ivan Stušek.

Izbrisala se je Pašniška zadruga v Prevaljah — zaradi končane likvidacije.

Mednarodni borzni indeks

Na velikih svetovnih borzah so v preteklem tednu večinoma tečaj nazadovali in se je zato znižal mednarodni borzni indeks od 45,5 na 45,0%. Gibanje tečajev je razvidno iz te tabele:

Koncem 1927 = 100%	10. 11.	17. 11.	24. 11.	1. 12.	8. 12.
			1934		
London	77,3	78,5	78,4	78,3	77,8
Pariz	46,2	45,2	42,8	45,6	45,0
Berlin	31,3	30,9	30,6	31,5	30,6
Praga	57,9	58,0	60,2	61,3	60,4
Milan	88,8	88,7	88,3	87,1	85,2
Bruselj	21,2	21,0	20,7	21,8	21,8
Amsterdam	30,5	30,4	30,7	31,0	30,2
Stockholm	13,4	13,3	13,6	13,5	13,3
Curij	36,4	36,5	36,9	37,5	38,3
Dunaj	35,0	35,5	34,4	33,7	33,3
Newyork	56,3	56,1	57,5	58,7	58,6

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju **Hermana Goldnerkreuz**, industrije strojil na Bledu. Konkurni sodnik dr. Štular, upravnik mase odvetnik Krištof. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Radovljici dne 15. decembra. Oglasitveni rok do 2. januarja, ugotovitveni narok dne 5. januarja ob 9. uri.

Odpravljen je konkurz, ki je bil razglašen o premoženju **Kotorne**, družbe z o. z. v Ljubljani, ker ni pokritja za stroške postopanja.

Narok za prisilno poravnavo trgovca z vinom **Lovra Šibenika** v Ljubljani se določa na dan 21. decembra ob pol desetih pri sodišču v Ljubljani. Prezadolženec ponuja 20odstotno kvoto, plačljivo v treh šestmesečnih obrokih, od katerih zapade prvi 6 mesecev po pravomočnosti poravnave.

Odobrena je prisilna poravnava, sklenjena med trgovcem **Viktorjem Ličenom** v Sodražici in njegovimi upniki. Upniki dobe 40odstotno kvoto.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju posestnice in trgovke **Marije Mihelič** v Ljubljani, reg. pod firmo M. Mihelič, trgovina z galanterijskim blagom. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravnik zasebni uradnik Ivo Trebar. Narok za sklepanje poravnave dne 11. januarja ob 11., rok za oglasitev do 6. januarja. Poravnalna ponudba 50 odstotkov.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporočila

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko ter deželne pridelke — kakor tudi razno vrstno rudninsko vočo

Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

Dobave-licitacije

Strojni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 21. decembra ponudbe o dobavi 300 kg azbestnih grafitnih vrvic.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 20. decembra ponudbe o dobavi 900 kg železne žice, 4000 kg tračnikov, 500 kg karbida ter o napravi za analizo jamskega zraka; do 27. decembra pa glede dobave 1000 kg karbida, 50 manesmanovih cevi in 3 Panama-klozetov.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 27. decembra ponudbe o dobavi 30.000 metrov lea.

Dne 22. decembra bo pri ekonomskem oddelku Gen. dir. drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 28.000 sirkovih ir. 47.000 brezovih metel; dne 15. januarja pa za dobavo 6890 steklenih obločnic. — (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije drž. železnice v Ljubljani, »Ljubljanski dvor«, soba 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Dravsko radionica v Ljubljani sprejema do 28. decembra ponudbe o dobavi 2300 vijakov, 2400 matic, 8700 podložnih plošč, 5000 vijakov za les, 1960 kg raznega železa, 200 kg karbida, 100 m³ kisika, 100 kg ležišnega olja, 40 kg usnja, 10 čopičev, 15 kg žbljev, 6 ducatov tesarskih svinčnikov, 1 steklenega platna in 1 kg pisalne krede.

(Pogoji so na vpogled pri delavnicah vsak delavnik od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure.)

Zakup restavracije na postaji **Zidani most** se odda na licitaciji dne 31. decembra pri Direkciji državnih železnice v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Direkcija drž. rudnika **Kreka** sprejema do 28. decembra ponudbe o dobavi 10 kg bakrene dinamno žice.

Minerska Komanda, Kumbor, sprejema do 28. decembra ponudbe o dobavi 2 zračnih sesalk.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 28. decembra ponudbe o dobavi 15.600 kg železne pocinkane pločevine, godbenih instrumentov in drugega godbenega materiala; do 29. decembra o dobavi 316 impregniranih pragov; do 30. decembra pa o dobavi 500 kg smole za kalfitiranje, 800 kg katrana, 1120 kg poltrde smole, 1400 kg kolofonije, 30 kg parafina, 460 kg stearinske kisline, 3 kg čebelnega voska in 2000 metrov lanenega motvoza.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 28. decembra ponudbe o dobavi 3 kg dinamno žice; do 30. decembra o dobavi hrastovega in borovega lesa; do 2. januarja 1935 o dobavi 123 kg svinčenega belila, 94 kg svinčenega minija, 48 kg gorske krede, 16 kg železnega minija, 24 kg barve, 10 kg lanenega firneza, 20 kg patine, 23 kg špirita, 94 kg kolofonije ter raznih drugih kemikalij, nadalje o dobavi 4000 igel za krojače, 575 čepov za steklenice, 25 krogljčnih ventilov, 10 kg bombaževе vrvice ter o dobavi raznega lesa; do 3. januarja pa o dobavi elektrotehničnega materiala.

Črna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 21. do 30. novembra 1934.

A. OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: **Breber Stjepan**, lastnik Societas, umet. mizarstva, pohištva itd., Zagreb.

Primorska banovina: **Ribarska zadruga** reg. s. o. j., Komiza.

Drinska banovina: **Jančički Veljko** pok. Aleksandra, trg., Brčko; **Mahmutbegović Osman** umrl. Gjaferbega, trg. z manufakturnim in meš. blagom, Tuzla.

Vardarska banovina: **Vuković Metodij**, Skopje (konkurz se ne otvori vsled pomanjkanja imovine).

B. RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: **Teodorović Branko**, trg., Dvor na Uni; **Vilman dr. Matija**, odvetnik, Odžaci.

Primorska banovina: **Prolić Najla** žena Sabitagina, Ljubuški.

Donavska banovina: **Plavšič Kosta** i drug, Sombor.

Vardarska banovina: **Mijaković Vandjel**, trg. čevljev, Bitolj.

C. KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Primorska banovina: **Arweiler Aleksander** pok. Nikole, trg. čevljev, Šibenik; **Milosavljević Aleksa**, Komorani; **Ostojić Stjepan** Matin, posestnik, Polje na Braču.

Drinska banovina: **Dragič Ljujić**, trg., Čačak; **Matić Dušan**, krojač, Šabac.

Donavska banovina: **Grinfeld Armin**, trg., Vel. Bečkerek.

Moravska banovina: **Kokotović Ljubomir**, Zaječar.

Vardarska banovina: **Ilić Rusomir**, krojač, Bitolj.

Č. POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE: Savska banovina: **Vukovaj Milan**, brivec, Brinje.

Primorska banovina: **Bebek N. Ilija**, trg. z mešanim blagom, Hankumpanija Vitez; **Kadragić Ahmet** umrl. Mujage, trg., Ljubuški; **Ribarska zadruga** reg. s. o. j., Komiza.

Beograd, Zemun, Pančevo: **Dumić Ljubomir**, zdravnik, Beograd; **Petrović Ljubica**, Beograd; **Porović Zika**, trg., Beograd.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vsi drugi podatki, ko o narokih, kvotah itd. so v tajništvu Društva.

Doma in po svetu

Novi veliki zemunski most je bil v nedeljo slovesno izročen prometu. Slovesno otvoritev se je udeležil princ-regent Pavle, vsa vlada in ves občinski svet.

Šef jugoslovskega generalnega štaba gen. Nedić je te dni obiskal razne tvornice orožja, avtomobilov in letal na Češkoslovaškem.

Uprava državnih monopolov je povišala sadilec tobaka število dovoljenih tobačnih sadik od 676 na 1.387 milijonov sadik. Najbolj je povišan kontingent tobačnih sadik v Vardarski banovini.

Proti uvedbi novega socialnega davka v Zagrebu, s katerim naj bi se financirala javna dela, se je odločno izjavila zagrebška zbornica, ker so javna bremena že tako velika, da se morajo ta znižati, ne pa še povišati z uvedbo novih davščin.

Proračun zagrebške zbornice za trgovino in industrijo znaša 3.347.000 Din. Zbornična doklada za prihodnje leto je znižana od 8 na 7%.

Zaradi poverb raznih nameščencev je bila zagrebška občina v zadnjih letih oškodovana za več ko 4 milijone Din.

Proračun ljubljanske Delavske zbornice, ki je bil določen na 1.700.000 Din, je bil po ministri odredbi znižan za 105.000 Din.

Stalna hotelska razstava bo te dni otvorena v Banji Luki.

Razstavo jugoslovske narodne umetnosti v Varšavi je otvorila soproga predsednika poljske republike.

Večina držav ni plačala dne 15. decembra zapadlega obroka vojnih dolgov Združenim državam Sev. Amerike.

Češkoslovaški Sokol ima po zadnjih podatkih 704.000 članov.

Nemški finančni krogi pričakujejo, da bo nemška vlada v kratkem razpisala obvezno notranje posojilo.

Vseh telefonskih naročnikov je bilo na svetu v začetku t. l. 35 milijonov.

Veliko radijsko postajo zgrade na Slovaškem zaradi pobijanja madarske radijske propagande. Tudi v Domžalah bi bilo potrebno okrepiti radijsko postajo, da bi se preprečila nam sovražna tuja propaganda.

Prebivalstvo Rumunije je znašalo koncem leta 1933. 18.642.740 duš. Kmečkega prebivalstva je bilo nad 15 milijonov.

Posebni vlak, s katerim se je peljal Hitler iz Bremena v Berlin, je zavozil v avtobus, v katerem je bilo 20 potnikov. 14 jih je bilo na mestu mrtvih, eden pa je kmalu po nesreči podlegel ranam. Nesrečo je zakrivil šofer avtobusa, ki je v megli spregledal, da so zatvornice zaprte.

Nov velik finančni škandal je prišel na dan v Parizu. Danski bankir Möller je s pomočjo nekega uglednega advokata in bivšega ministra oškodoval vlagatelje svoje banke za več ko 200 milijonov frankov.

Silna epidemija malarije je izbruhnila na Cejlonu. Dosedaj je zbolelo za malarijo pol milijona ljudi.

Vdova slavnega operetnega komponista **Lea Falla** je izvršila na Dunaju samomor ker se je nahajala v obupni bedi.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete.

Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 19. decembra: 12.15: Operne uverture na ploščah — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 18.00: Plošče po željah — 18.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 18.50: Plošče po željah — 19.00: 19.20: Čas, jedilni list, program za četrtek — 19.30: Nac. ura: Mis Adelina Irbi (Ivo Andrič), prenos iz Beograda — 20.00: Vokalni solistični koncert Julija Betetta — 20.40: Cello solo, gospod Zlatko Najžer — 21.20: Slovenski vokalni kvintet: Slovenske narodne — 22.00: Čas, poročila — 22.15: Radijski orkester — 23.00: Esperanto: Nekaj besedi o slovenski književnosti (doktor Anton Ocirk).

Četrtek, dne 20. decembra: 12.15: Rumunska glasba na ploščah — 12.50: Poročila — 13.00: Čas, koračnice velikih mojstrov na ploščah — 18.00: Angleške vojaške popevke na ploščah — 18.20: Smuška ura ljub. zimskosport. podsaveza — 18.50: Kvartet Lisinski na ploščah — 19.00: Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) — 19.30: Nac. ura: Vojska in religija (vojno ministrstvo) prenos iz Beograda — 20.00: Čas, jedilni list, program za petek — 20.10: Romantična glasba, izvaja radijski orkester, Schubertove pesmi poje ga. Josipina Sivec — 21.30: Čas, poročila — 21.50: Radijski orkester — 22.20: Smetana: Iz ciklusa: Moja domovina (plošče).